

DISSERTATIO PHILOSOPHICA,
DE

CONJUGIIS

NON
LIBERIS,

Quam,

Consensu Fac. Philos. in Reg. ad AURAM Acad.

Sub PRÆSIDIO

VIRICI.

DN. ALGOTHI A.
SCARIN,

Histor. & Philos. Civ. Prof. Reg. & Ordin.

modeste ventilandam sistit

ISRAËL WALLIN

Israëlis Filius

TAWASTIA FENNO.

Die 24to Octobr. MDCCXLVII.

Loco horisque solitis.

ABOÆ, Excud. JOH. KÆMPE, Reg. Acad. Typ.

VIRO

Plurimum reverendo atque Clarissimo

D. ISRAËLI WALLIN.

*PASTORI animarum, quæ DEO in Pængelmäki col-
liguntur longe dignissimo,*

PARENTI OPTIMO,

PRO tot tantisque jam ab incunabulis &
teneris inde unguiculis mihimet præstitis be-
neficiis paternis, hoc tirocinium juvenile, in si-
gnum grati animi & mentis plena venerationis,
cum pia omnigene felicitatis & perpetua incolu-
mitatis adprecatione, TIBI, PATER CARIS-
SIME, sacrum esse volui, permansurus usque ad
finem vitæ

Plur. Reverend. Dignitatis TUÆ

Obsequentiissimus filius
ISRAEL WALLIN.

Ad Filium dilectiss.

ISRAEL: WALLIN;

De

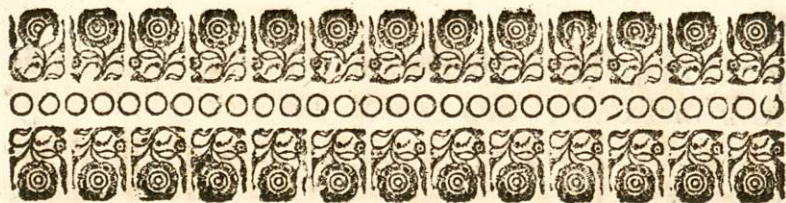
CONJUGIIS non LIBERIS disputationem publicam
propediem editurum

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ.

ARdua quum scandis Parnassi culmina, Gnate,
Ingenique Tui mox documenta dabis,
Gaudia mille paras genitori, dulce senecta
Solamen, matri Gaudia mille paras.
Scilicet, ut gravidas qui tondet messor aristas,
Exsultans festos vult celebrare dies,
Sic quoque festivos edunt repetuntque Parentes
Plausus, dum sobolem fructificare vident.
Gratior haud alius fructus, nec suavior illo,
Diva quem Sophies florida prata ferunt,

Cetera dum rapidis agitantur fluctibus, atque
Sic pereunt capiant ut peritura locum,
Mens aterna manet, manet ejus pulcra supellex,
Quam qui multiplicant, hi demum sapiunt.
Hæc animo sedeant, sint imis fixa medullis
Provehe cœpta DEUS! Tuque beatus eris.

ISRAËL WALLIN.
Pastor in Längelmäki.

THES. I.

Doctrinam juris gentium de indole & jure matrimonii ex dissidentibus principiis haustam, dissidere in non paucis a se-
met ipsâ, & proinde abs scopulis & præjudiciis, quibus cum luctatur, non nisi difficillimè emergere posse, qui commodè magis explanandæ eidem operam dedere, non diffitentur plurimi.

THES. II.

Finis matrimonii quum sit speciei propagatio; nec alio nomine magis, quam isto, maritus uxori debeat familiæ suæ felicitatem; ergo quominus vocabulum *matrimonii* a societatis illius fine sit petitum, nil est quod dubitemus.

THES. III.

Actiones liberae cum dicantur illæ saltem; quæ non nisi ab arbitrio solius agentis de-

A

pen

pendent, hinc libertatem per *qualitatem activam* moralem, qua homo ex proprio nutu & arbitratu aliquid agere aut omittere potest, definimus (a).

(a) Libere agere, voluntatem, & voluntas rationem præsupponit. Quæ vero ex alieno principio, intrinseco si-
ve extrinseco, ad certum agendi modum determinatur
potentia, libera neutiquam est dicenda.

THES. IV.

Sunt libera hominum mentes & cogitationes;
Sunt ita comparati affectus nostri, ut ju-
gum illi neque pati velint. Hinc cum nulla in
humanis vis aut virtus efficere possit, ut idem
quis sentiat, quod alter sentit, ut alieno ani-
mo quis amare illum possit, quem nolit ama-
re: (b), in gravissimo vitæ humanæ negotio,
puta matrimonio, ut suum illi decus constet &
perpetua felicitas, inter transigendum necessa-
riò adesse debere *libertatem*, non è longinquò
quisque vider.

(b) De obsequio quis cum principe pacisci potest, de
libertate cogitandi verò & veritate non item.

THES. V.

Interim cum *matrimonii* incundi obligatio non
generatim *universos* homines solum, sed &
figil.

3

figillatim *individua* hominum in non paucis casibus stringat; illos certe, qui communitarum vices gerunt, ex quibus cœlibatuum sequutis multum saepe damni in genus humanum proficiscitur (c): quàm non omnis in matrimonium confociatio sui juris, & ab omni necessitate independens sit, per se constat.

(c) Hujus finis, puta salutis publicæ conservandæ causa, JOHANNES CASIMIRUS rex Poloniæ, ex Sueonum prolapia regum ultimus, cum Vladislaus frater ejus fatis concessisset, monasticen, quàm paucis ante annis amplexus fuerat, deseruit, fratrisque vacuam sedem occupavit.

THES. VI.

IN statu *naturali* moraliter agens, quàmvis ab omni coactione & necessitate interna immunis sit: nilo secius tamen cum in id strenue incumbere oporteat hominem, ut libertatis suæ privilegio rite utatur, ejusque obtinendi boni intuitu, in illa, quæ nos urget naturæ imbecillitate, actionis unius ratio in arbitrio alterius saepe necesse sit fundata; quid circa libertatem matrimoniorum *pandectæ legum* statuunt, quàmque voluntatis naturæ actum eun-

dem, multifariam modificent illæ, in præsentia B. C. D. delineare nostrum erit.

THES. VII.

Virum ejusque dominium, cum ex edicto prævaricationis primigeniæ, hodie sine anxietate & solitudine (a) seqvioris sexus veneres & ornamenta neque appetant: libertatem, ad quam nascimur, in matrimonio omnimodam non adesse, neque ex plena proæresi consensum semper proficisci, quis non videt?

(a Phrasis Scripturæ, ex communi interpretum consensu, libertatis, quam homo naturaliter appetit, imminutionem non obscure innuit; in d. ejusmodi imperium mariti, quod uxoribus non raro displicebit. Confr. sis Eph. v. 22. seqq.

THES. VIII.

IN regno DEI, etiamsi nullius præterquam **IPSIUS** imperium in se adgnoscat homo, non ulla inibi stirpis aut conditionis inæqualitas locum habeat, & proinde occasionem, quamcunque commodam & decentem matrimonii in-
cundi quis invenerit, eandem in illo statu licite etiam ambire possit: Nihilo minus tamen ad mores & instituta gentium quisquis attendere velit, una cum fluentibus seculis disciplinam primæ-
vam

vam istam salubre magis minusve temperamen-
tum subiisse, ex sequentibus non longè visuri
sumus.

THES. IX.

ATque ita quidem antiquissimis temporibus
matrimonia isti conditioni alligata fuisse in-
venimus, ut pro consensu sponsalizio proci subi-
rent *belli aleam*. Detracta hostibus spolia & per-
ceptas adverso corpore cicatrices delinimenta fu-
isse illa, sine quibus ad amorem perducere nul-
læ puellæ possent, gentis Hebraicæ, Romanæ
& Sveo Gothicæ annales ad unum omnes con-
sentiunt. (e)

(e) *Davidem* cum bellum Philistæis inferret, ut centum
præputia eorum acquireret & domum secum referret,
antequam in lectum geniale cum *Michole* descendere
posset, cum rege convenisse videri potest ex 1. Sam.
XVIII. Cap. Adde sis Jos. XV. 17. Apud *Romanos* &
Sveo Gothos eundem invaluisse morem, ut virtus viro-
rum, quibus cum postea matrimonium foret ineundum,
probè spectaretur, notissimo notius est. De more
in *Suevis* recepto illo, in ceteris conferri potest Goth.
& Rolf. histor. Cap. 23. Johan. Magni Histor. S. G. lib.
XVII. Cap. 5.

THES. X.

Scilicet cum ad vim bellicam instituta eorum
tan-

tantum non omnia directa essent, atque adeo virtutem pulcro facinore spectatam toga & auro omni cariorem aestimarent: Inde quoque moris esse coepit, ut vir quicumque feminam jugalem ambiret, is idem in documentum patris familias non ignari neque ignavi, blandimentis genialibus seria & severa ludorum ista non moleste immisceret. (f)

(f) Fiebat hoc, tum ut juvenis procantis virtus moresque propius cognoscerent, tum ut fortitudinis specimina, si forsan rebus strenue gestis minus clarus esset, ab ipso, quorum intererat, efflagitare possent, ne imbelli atque timido nuberent. *Cleffetus* antiquit. Sept p. 28.

THES. XI.

Nostri ævi plebejis civibus armorum ante nuptias tractationem, aliis atque aliis locis, injungi solere novimus. Utrum, quæ de instituto illo perhibent leges, à gentilitate morem traxerint, nos non decernimus. Sufficiat hoc loco, quamvis forte incompetenti, observasse particulam libertatis circa incunda matrimonia, vinculo, quamvis laxiore, non minus illo tamen premi coarctarique.

THES. XII.

Hujusmodi restrictæ libertatis speciem circa
ma.

matrimonia, præbet etiam novæ nuptæ cœn-
tio nulli non genti vſitata. Eruebantur uxores
definito & ſoluto certo valore, venalia quippe
connubia plus ſtabilitatis habitura eſſe cenſebant,
tutiorẽmque matrimonii fidem exiſtimabant, quæ
pretio firmaretur.

(g) In *Scandianis* gentibus, ne de ceteris quid dicam,
deſponſandi morem illum uſitatiffimum fuiſſe ex *Stur-*
lonide, *Hervoræ* & *Heraudi* hiſtor. non uno loco con-
ſtat. Confirmat inſuper formula: *Brudfiðr dricka*,
quæ nobiſmet *Sveþis* hodie neque in deſuetudinem
abiit. Conf. Gen. XXIX. *Cœm̃tionis* nomine intelli-
mus pecunie & omnium, cujuſcunqve demum nominis
fuerint, opum, in contractu matrimoniali, priſtinam
& hodiernam præſtationem.

THES. XIII.

PRÆter geminam conſuetudinem publicè rece-
ptam iſtam, legibus ſæpe etiam reſtringun-
tur conjugia, adeo, ut illis invitis, pro nutu
& arbitrio, a quocunqve contrahi nequeant.

THES. XIV.

Eodem ſunt natura inſtituta omnino referen-
da. Illa enim cum ad ſocialitatis perfectio-
nem reſpiciant, (h) inde etiam ordinatam h.
c. certis legibus temperatam eſſe voluerunt hu-
mani generis in alterum ſexum pronitatem. In-
ordi-

ordinatam verò, cum belluina sit & tendat non nisi ad turbandam pacem & decorum vitæ humanæ, a nostri generis convictu inde etiam longissime submoveri voluerunt.

(b) Cum *matrimonio* in vita humana, res nulla magis necessaria sit; exque illo bene contracto, non minima vitæ felicitas dependeat; contra verò ex eodem temere inito, maxima pars calamitatum resultet: ne pro lubitu & affectu pravo cujusque contrahatur, quid jure, id est socialitatis bono fieri debeat, per rationem mundi *OPIFEX*, quemque docere voluit.

THES. XV.

COërcent inde etiam libertatem ineundi matrimonii, leges divinæ positivæ de *polygamia*, *incestis commixtionibus*, & demum *divortio* (i) præcipientes. quæ, quamvis omnes, certas ob rationes, præcipuè vero multiplicandæ posteritatis causa, in veteri Testamento vim suam exserere non potuerint, (k) in novo tamen foedere, post satis jam multiplicatum genus humanum, in Christiani orbis nulla non civitate obtinent. 1. Cor. VII. 2. 1. Tim. III. 2. Levit. XVIII. Matth. XIX. item XIV. 3.

(i) Rariora quamvis usu venere apud *Sueo-Gotthos* olim divortia, ob *maleficia* tamen, nec non generis discrimen,

men, si non eadem, quā mariti, nobilitate gauderent uxores, ab invicem divertisse, ex *Snorrone* & *Saxone*, itemque *THEODERICI* regis constitutione, manifestum est. Utrum jus divortiorum sibi mulieres quoque arrogarint, exemplo inducta Græcorum & Romanorum, certò nil dicendum habemus.

(k) In veteri testamento, speciali lege, ignominia in omnem vitam duraturā notabatur, quisquis fratris defuncti uxorem ducere nollet. Generali verò gentium intra & extra ecclesiam jure & constitutione vulgatum invenimus, ne quis fratris sui cubilia conscenderet, si *Jovae* non incurrere vellet indignationem. Confr. *Ravanelli* biblioth. sacr. sub notione *fratris* & *fratriae*.

THES. XVI.

Prohibitiones illæ plane non pugnant cum lege universali & naturæ, nec Judæos tantum & rempublicam Mosaicam respiciunt; verum Christianos nos quoque, uti modo diximus; quibus, sicut & ceteris gentibus, ex libero Numinis arbitrio, ad felicitatem latæ sunt atque promulgatæ. (l)

(l) Matth. V. 17. Marc. VI. 17, 18.

THES. XVII.

Limitationes *speciales*, quas faciunt forensia statuta Judæorum, ne hæreditates & possessiones de tribu in tribum transferrentur, quàm

in illa civitate penitus non libera fuerint matrimonia, satis eadem etiam evincunt. (m)

(m) Numer. XXXVI 6, 7, 8. qui plura testimonia, ad hanc hypothelin ex sacris desideraverit, *Ravanell.* commentarium modo citat. adire potest, tom. I. pag. m. 345.

THES. XVIII.

Christiano orbe, ut præ gentibus eximium. quid ecclesia haberet, matrimoniorum libertas pridem etiam admodum circumscripta fuit secundum *ius Canonicum*. cujus in quibuslibet condemnandis, quæ curiæ Romanæ minus suffragarentur, *absoluta* & licentiam nemo non novit. Admittit hoc *coactionem omnem non absolutam*, quæ moveri possit persona refractaria, ut in benedictionem sacerdotalem consentiat; approbaturque in non paucis eadem post reformationem quoque regula, quamvis de modo cogendi cum Pontificiis nostratibus non perinde conveniat. (n)

(n) In ecclesiis *protestantium*, quamvis non obtorto collo trahantur personæ refractariæ ad solemnem pacti rite initi impletionem: per coactionem secundum quid talem, puta incarcerationem & pœnam pecuniariam, ad servandam fidem compelli posse, & si nilo minus pertinaciter detrectaverint, invitos etiam jungi & copu-

pulari posse, Theologorum & Juris Consultorum apud exteros non paucorum est sententia. Conferlis *Bæhmer*: juris prud. eccles. III pag. 1112. & pag. 1189.

THES. XIX.

QUæ in quintam & sextam generationem conjugia prohibent *CAROLI MAGNI & LUDOVICI* Pit capitularia, quorum virtute *SVENO Eſthrithſonius* Daniæ rex repudiij libellum *GUDÆ* conjugij Svethicæ suæ dare ab archiepiscopo Bremensi coactus fuit, de clericorum illius ævi inconsultis consiliis, eorumque non liberati magis quam conscientie hominum temerè injectis vinculis liquido testantur. (o)

(o) Confer. *Vastovii* vit. aqvil. cum annotationibus *Benzel.* pag. 31.

THES. XX.

QUandoquidem pro contumelia Creatoris & solutione sacramenti Fidei habent omne conjugium Pontificij, quod cum infideli homo fidelis inierit; Inde secundum Canones eorum, talia non modo non conceduntur matrimonia, verum etiam, si quo pacto conjugali invicem sibimet obligaverint personæ dissidentes religione, ceu minimè verum ratumque illud rescindi debere contendunt.

Intuitu incommodorum non paucorum, quæ ex conjunctione cum infideli crebro nasci solent, præcipuè vero odiorum, quibus versus Christianos in omne ævum inflammari solent *Judei*, potestatem matrimonio miscendi, tribui utrique, ecclesiæ Primates penitus non concessam voluere. (p)

(p) Cur hodie a Christianis Principibus dissuadeantur ejusmodi matrimonia, in ceteris hæc quoque causa est, quod, aliorum more orientis populorum, ad polygamiam, si conditio haberi possit, admodum propendeant *Judei*. Illud quod institutum cum in occidentalibus regnis rationes civiles reproben, ne quæ in illo casu, alienati animi motus quicunque gliscant non sine ceterorum scandalo civium, circa toleranda ejusmodi matrimonia, magna cautione opus esse existimarunt.

THES. XXII.

Alienigena gentis matrimonia, quamvis stipulata propinquorum utriusque partis consensu, conciliorum Canones non pauci reprobant; obrentui data non alia ratione, quam quod legibus diversis iisdemque disjunctissimis, conjugatis sæpe sit vivendum. quo intuitu, cum in alia civitate admittantur peregrini ad commu-
nia

nia civitatis jura, alibi vero non admittantur, ne inter gentes odia gliscerent, & privatim jure hæreditatis suæ civium multi exciderent, interdicto solemnī illo tempestive cautum voluere.

THES. XXIII.

Cum religionem violare & sacrilegium committere censeantur personæ, quæ, post votum rite nuncupatum, carnales amplexus postmodum anhelant? (q) inde non modo non conjugia libera esse voluere patrum ecclesiæ multi inter fratres & sorores spirituales, sed & conversationem & confabulationem, nullo præsentē antistite aut antistita, prohibuerunt, ut omnis in tempore occasio exonerandi pudoris iisdem præripiatur.

(q) Sive consecratæ personæ invicem matrimonium ineant, sive voti adstrictæ sese jungant cum homine laico, religionem utrinque pollui Canones ajunt. Adversus utramque speciem *Syricii* papæ edictum prostat, ne rei uxoriæ semet dans monachus polluat manus, quibus tangit mysteria; imo monialis neque membra Christi faciat meretricia.

THES. XXIV.

Matrimonium postquam cum ecclesia contra-

traxere Clerici, & secundum præcepta Christianorum, bigamus non Laicus, ne dum eorum aliquis, qui sacris præstunt, esse possit: Inde sacerdotibus, si in domino nubere dici velint & hæreticæ pravitatis inquisitores in se irritare nolint, carnalis superinducendæ uxoris libertatem Canones insuper denegatam esse voluere (r)

(r) In ordinibus non sacris quicumque vivunt, & ad beneficia ecclesiastica nulla adspirant, iisdem matrimonii ineundi potestatem Canones identidem facere solent. scilicet sine non alio, quam arcano illo, ut insigni copia Clericorum augeatur respublica ecclesiastica.

THES. XXV.

IN statibus imperii, ubi protestantibus mixti sunt Pontificii, quandoquidem ex principiis religionis, quam hi profitentur, personæ ecclesiasticæ nulli sit permissum jus ineundi matrimonii, sine permissu superiorum? Ideo sine præviâ dispensatione principis aut status Evangelici in quo vixerint, rei uxoriæ semet neque dare possunt quotqvot ordini & sectæ illi addicti fuerint Canonici (s)

(s) Jura illa, quæ spectant externam ecclesiæ procurationem, religione repurgata, principes & status Evangelici

angelieos sibi vindicasse constat, salua religione ipsa, cujus solemnita civibus pristina sacra sequutis, nullo modo turbavere. Ad jurisdictionem ecclesie externam, cum dispensandi potestas omnino pertineat, super illa Pontificem inter & territorii dominos evangelicos diu disceptatum fuit, utrum in ecclesiis, quae Pontificem ejusque auctoritatem in sacris supremam agnoscunt, alius, qui non est auctor legis, ejus dispensandae potestatem sibi vindicare possit? Sed cum scirent ad ungulam principes, quibus fallaciis imperii jura olim invasisent Pontifices; scirent de suprematu omnem in republica contentionem sine viribus esse frustraneam, ab *Electore Brandenburgico, FREDERICO WILHELMO* magno factum invenimus, ut catholico in ecclesia *Mindens* decano cuidam, dispensatione pravia, matrimonium inire permiserit. Alios sectae ejusdem socios, ne quam molestiam sibi a suo clero, puta Pontificio, attraherent, ex superfluo pontificiam concessionem expetivisse, neque difficulter obtinuisse, legimus.

THES. XXVI.

Cognationem spiritualem, qua mediante, per baptismum regenerati ad Deum sese habent ut patrem; ad paternos seu fratres & sorores, ecclesiae antistitem auctoritate primum, mox *JUSTINIANI* imperatoris legislatione, matrimonii incundi libertatem tollere, & si initum fuerit, dissolvere, nisi, qui in annalibus eccle-

ecclesiasticis plane hospes est, ignorare nemo potest (1)

(1) De speciali juris Pontificii prohibitionē hae, ejusque origine, itemque specie tergemina cognationis hujus: *compaternitate* puta, *Paternitate* & *fraternitate*, & demum rationibus ineptis, quibus superstruitur doctrina isthæc, ex professo agunt *Bæhmerus* & *Thomasius* in suis juris ecclesiastici commentariis. Svetice *Gudsmiolag* olim dicta fuit magna cognatio ista, de qua incertæ ætatis & notionis voce, quid significare possit, quam quid significet, facilius dici potest. *Veretii* & *Loccenii* lingvæ jurisque Svecani lexica interim in consilium non incommode quis adhibere potest.

THES. XXVII.

IN ceteris e baptismo effectibus, ille in veteri ecclesia ritus obtinuit etiam, ut qui statu inter fideles & infideles intermedio quasi constituti essent *Catechumeni*, licet Christianorum nomine venirent, cum fidei tamen nisi utrinque initiati, connubiali foedere jungi minime potuerint. Imo hodie vix esse, ut in illo statu constitutus quis, ante baptismum ad matrimonium cum fidei admittatur, cum fidei annalium praxis ipsa consentit. (2)

(2) Cur in ecclesia Pontificia *Catechumenis* nulla pro lubitu matrimonii ineundi potestas concessa sit, causa est

tu & vitæ genere usu venerunt; ejus conditionis, ut in iisdem nulla habita fuerit ratio cognationis naturalis, neque adulterii criminis, qui contubernium violasset, postulari potuerit.

THES. XXX.

Veteres Germani, quamvis de cetero nulla apud eos jurium discrepantia servos a liberis disiunxerit, [x] illud tamen ceu momentum ad familiæ incolumitatem vel præcipue observari voluere, ne libera servo nuberet, (y) & qui servilis conditionis essent, aliis quam suæ sortis hominibus, iisdemque uni domino subjeclis adjungerentur. (z)

(x) Servi Germanorum sufficienti gaudebant libertate, & descripta per familiam ministeria subibant, adeo ut colonorum instar, proprios penates habuerint. Cum contra apud Romanos ergastularii essent, inque latomiiis, non ceu homines, sed brutorum in modum, tractarentur.

(y) In eo durior erat conditio servorum Germanorum, quod cum apud Romanos consuetudo liberæ cum servâ personâ, libertate sola mulëtabatur, apud hoste capitali supplicio luenda transgressio fuerit. vid. Potgiesser. II. 1. 7.

(z) Incommodorum & difficultatum intuitu complurium, quæ necessario quietem dominorum & familiarum turbarent, si contubernia usu venirent servorum
ad

ad diversas familias pertinentium, conjunctio nisi inter unius familiæ servos, facile non permittebatur.

THES. XXXI.

Finis servitutis quum sit imprimis utilitas domestica, ipsosque, non sui juris, servos ad nutum & arbitrium heri operas obire conveniens sit: Inde *hodie* neque libera, *servis*, certe non *gleba* adscriptis, nisi ex consensu domini conceduntur matrimonia. confr. *Boehmer. Jurisprudentiæ ecclesiasticæ Tom. IV. Libr. IV. de conjugio servorum.*

THES. XXXII.

Adoptionis negotium, (aa) quamvis ad familiam propagandam & hæreditatem ad eundam imprimis spectabat: ab iis, qui ordinis & honestatis in humano genere observantiores videri voluere, effectum nilominus tamen, ut quæ per adoptionem *perfectam* (bb) filia aut neptis esse cœpisset, cum personâ adoptante, emancipatione licet intercedente, matrimonio jungi nequiverit.

(aa) Cognationis novam speciem hanc *legalem* appellant Canonistæ, & cum spiritali jam ante explicata in linea adscendente & descendente eundem effectum habere volunt. Interim cum *adoptio* non jus

langvinis, sed saltem affinitatis importet, post emancipationem rite peractam, qui a latere juncti sunt, à contrahendo matrimonio non prohibentur. Scilicet considerantur illi ceu extranei, & quia est cognatio hæc *civilis* tantum, inde Principis dispensationem solam ad tollendum impedimentum quodcumque ex illa cognatione emergens, sufficere existimant.

(bb) *Imperfecta* adoptio dicitur, quando quis puellam, e. g. privata auctoritate in domum recipit, alimentationis & educationis præstandæ intuitu. Per illum actum cum non filia, sed saltem alumna evadat persona adoptata, propterea istam adoptionis speciem neque familiæ, nedum patriæ potestatis jura operari vulgo existimatur. Id de ritu *adoptionis* Sævo-Gothis olim usitato observandum, quod qui in spem familiæ & imperii adoptari voluerunt, debuerint illi quoque per *arma* nasci & dignosci. Prostat ejus consuetudinis exemplum apud Cassiodorum in epistolis, ubi *THEODORICUS* Italiæ rex, sub conditione virili illa, regem Herulorum filium à se procreatum agnoscit.

THES. XXXIII.

Consobrinorum nuptiæ, quamvis nullæ sint prohibitiæ jure naturali, eademque ex suffragio & dispensatione Principum hodie quoque multis in locis tolerantur: ob vicinitatem impii & illiciti concubitus, in aliis atque aliis civitatibus factum tamen, ut conjugia non horum solum, sed & vidui cum filia sororis aut fra-

fratris defunctæ uxoris suæ, ceu incesta, inter absolute interdicta inveniantur. (cc)

(cc) Friedem. Beccmannus Theolog. conscient. pag. 328. seq. item 331. seq.

THES. XXXIV.

Siquidem parentum in liberos jura talia sunt, ut nec præscriptione mutari, neque voto ullo interverti possint; & de DEO constat, quod liberorum vota pro irritis ipse habeat, in quæ parentes non consenserint: Inde jure civili quoque constitutum invenimus, ne quæ clandestina sponsalia valeant, sed ex illorum consensu liberi contrahant, a quibus laboris & sumptuum impendio magno educati sunt; quibusque, nisi quem ultro & justè agnoverint, hæres obtrudi nemo potest. (dd)

(dd) Hoc problema ad unguem usque excutiunt nulla non theologiæ & philosophiæ moralis systemata. De honestate, parentum consensum requiri *Canonistæ* ajunt. Quò juris consulto magis adhuc dura esse videtur *Kestneri* philosophia, ex nescio quibus fontibus hausta, quod reverentia ista, quam liberi parentibus debent, nequaquam impediat, quo minus illi, *citra parentum suorum consensum*, nuptias inire possint, siquidem hoc jus omnibus hominibus, imo & ipsis brutis concessum sit. Vid. juris nat. & gent. commentat. illius pag. 67. §. 17. Cetero-

Ceterorum quæcunque jura & judicia nostratum sunt, a *Kestnero* prorsus abeunt. Sveo-Gothos nostros ultimæ gentilitatis, quamvis nullam thori coactionem paterentur, omnem tamen in nuptias consensum, sine voluntate utriusque parentis stipulatum, pro irrito, certe non legitimo habuisse. *Cleffelius* antiquit. Germ. septentr. pag. 27. seq. multis exemplis illustratum ivit.

HES. XXXV.

Matrimoniorum indoli & circa eadem inunda libertati Christianæ admodum multum derogant Pontificii, qui sub specie religionis & cœlibatus, per modum legis nuspiani alicui impositi, *liberos parentibus eripiunt*, (ee) ut eosdem monasteriorum carceribus includant, quem morem dissertatio H. *Pippingii de raptu liberorum* in illis patribus filo gravi & acuto redarguit.

(ee) Pristino mortalium ævo raptas tori socias, quam oblatas maluisse homines, & exinde litium atque bellorum semina inter gentes propullulasse, cum profanis ecclesiæ annales consentiunt (vid. thes. IX.) In medio Israëlítico populo Benjamitas Siloniensium filias, consilio Israëlitarum, insidiis exceptas rapuisse, ex sacris constat. Utrum qui alienam prolem sollicitant & intercipiunt *deraso vertice fratres*, religionem furti suam, isto sub exemplo satis apte defendere & purgare possint, non ego judico.

Diversarum civitatum Principes, qui eo curam conferunt, ut *ingenti pretio potestatem nubendi cives sui redimant*, aut in favorem coelibatus, privatim facta legata valere jubent, nã illi connubiorum libertati perinde graves sunt censendi, atque Judæi, Græci, Romani & Germanii illi, qui ad replendam multa, sed legitima, prole rempublicam, non magis præmiis & augustis privilegiis, quam pœnarum proposito metu cogere cives suos non iniquum existimavere. (ff)

(ff) Quemadmodum baptismum, seu basin ceterorum omnium sacramentorum considerant Pontificii; ita de matrimonio ineundo præceptum naturale, seu universalissimum & ceterorum omnium fundamentum, & perinde inviolabile *amnino*, Judæi respiciunt. Græci inter crimina publica coelibatum retulere; & quidem Lacedæmone, festo die quodam, coelibes ad aram traherantur, ibique colaphis & flagris a mulieribus cedebantur, ut ad dandam liberis operam ignominia publica excitarentur, teste *Pseiffero* libr. IV. antiquitt. Græc. Cap. I. Apud Romanos lex de *maritandis ordinibus* notissima est. Cui ne quid privatim derogarent aliqui per indulgentiam atque licentiam, censorum erat, cum lustrum conderent, opere & studio omni providere.

AD tenorem legis *Salica* sine effectibus civilibus, legitimo & solemni matrimonio tributis, conjugia Germanorum olim multa, præcipuè verò Franco-Gallorum regione, instituebantur; servaturque in familiis illustribus Saxoniae (gg) ut & ceteris gentibus eadem hodie quoque consuetudo, ut dotalitio instituto certo, uxores secundariae una cum prole sua acquiescere necessum habeant. (hh) Illud tamen matrimonii ineundi, seu potius amoris, conscientiae & dignitati consulendi privilegium, cum publicè & promiscuè concessum nolint civibus suis, gentium, qui hodie sunt, Principes, quousque se extendat matrimonii ineundi libertas, quibus in casibus valeat, in aliis verò imminuta sit, non difficulter quisque videt.

(gg) *Dithmar*. in Tacit. Germ. pag. 107. (hh) Nuptias ad *morgengabam* veras nuptias esse, in iisdem uxores evadere veras matres familiarum, & ex consuetudine Germanorum an verò Gothorum, virgines maturas coëmendi & abducendi, originem trahere *Tacitus* in libro de Germ. moribus Cap. 18. docet, & gentium nullarum non exemplis probat *Johan. Benzeli*. dissertatione de dote matutinali, Londini, sub præsidio *Neermanni* viri celeberrimi, non multo ante habita. Iis junge si placet, quæ §. XII. a nobis ante dicta sunt.

Publica declaratio conjugii suis onerata solemnitatibus, quamvis ad naturam & essentiam matrimonii non pertineat, neque, qui extra rempublicam vivunt ad eandem obligentur: ex ordinatione Principum & populorum tantum non omnium tamen, omnem in clandestinam cohabitationem initum connubialem contractum in civitate non valere novimus. (ii)

(ii) Ex solemnibus ecclesiasticis, ad præscriptum adhibitis, legitimum & verum in civitate matrimonium censeri, compertum est. Quodcumque verò nullis ejusmodi solemnibus adhibitis, sola scientiâ cohabitantium nititur, illud clandestinum dicitur. Ejusmodi matrimonia, in civitate privatim multi licet pro legitimis haberi velint, cum jure naturæ & divino positivo tamen nullo modo subsistere posse, adeoque non nisi spurios dici & considerari posse liberos, ex illo connubio natos, multis ostendit *Babmerus* Jurisprud. eccles. III. p. 1305. seq. & *Gentzen*. de clandestino conjugio, egregiâ sua quoque dissertatione. Quæ verò, nostrarum præscripto legum, iis, qui desponderi & matrimonio jungi volunt, servanda sint solemnia, legis *FREDERICIANI* Sectio prima (*Wisternâls balle*) passim indicat. Eorum omnium rationem inire, cum fere nil aliud esset, quam quæ thesibus hisce sparsim & seorsum sunt prolata, denuo recoquere velle, ad citatum juris titulum B. Lectorem remitto.

INtroducenda in Societatem humanam civili inæqualitate, ne illustribus familiis splendor detrahatur, & concessâ cum plebejis commixtione, ad paupertatem & vilitatem redigantur, *conjugia inæqualia*, quæ Juris consultis Romanis *disparagia* vocantur, passim & ubique (kk) vetita inveniuntur; in tantum modo, ut liberi ex tali conjugio nati non nobilitatem, neque hereditatem, si quæ fuerit alterius parentis, sibi vindicare queant.

(kk) Germanorum more, mas ex nobilitate majori quicumque feminam humilioris stirpis sibi conjugem adsciverit, non nominis & honoris gradu ipse solum, sed ingenuitate & nobilitate liberi etiam ex tali conjugio procreati, mulctari solent, si non in honoris gradum eundem, quo maritus est constitutus, beneficio Cæsaris, uxor jam ante evecta fuerit. Legem à FROTHONE ejusdem tenoris Danis datam fuisse ex *Saxonia* Lib. V. constat. In hac nostra gente, si quæ nobili genere nata femina, sine principis & eorum, quorum interest, consensu, humilioris conditionis libero homini nupserit, ad æstimationem allodialium bonorum, eorumque, seu proprietatis generi debitæ, venditionem, allatæ modo rationes legum eandem alligatam volvere. GUSTAVI primi regis edictum, quod *virgines sola nobilitet*, & THEODORICI regis constitutionem propiore loco invicem semet contingere ex actis

actis publicis R. S. anni CIDIOLIX, collatis cum iis, quæ ad thesin XXXII jam ante diximus, non obscure patet.

THES. XL.

Viduo & vidua certum temporis spatium lugendi obitum prioris conjugis legibus est præscriptum, adeoque restringitur libertas eorum, ut non nisi illo exaeto, ad secunda vota transire possint. (1)

(1) Vide ordinant eccles. Cap. XV. §. 24.

THES. XLI.

Consanguinitatis & affinitatis ratione omnino licet exulante, ad servandum inter cives externum decorum, & evitandam insuper respectuum inter parentes atque liberos confusio- nem, *compruvignorum nuptiæ*; itemque cum vitrici aut *novercæ progenitoribus* (ne de aliis ejus generis casibus quid dicam) *sponsalia* nonnullis in regionibus interdicta inveniuntur.

THES. XLII.

Regum & rerum publicarum norma cum salus sit & utilitas publica, non suum cuique judicium aut privatim ardens affectio; Inde ne religionis aut reipublicæ status facile, per incommodam thalami societatem, quidquam detri-

menti capiat, per leges fundamentales nonnullarum civitatum, non nisi ex consilio & consensu ordinum, *conjuges in manus Principum* convenire solent. (mm)

(mm) Quemadmodum in regnis quibusdam aliis, plenaria potestas est adempta Principibus, pro lubitu & arbitratu suo, matrimonium ineundi; ita in hoc quoque nostro SVECIAE regno. Est enim legibus sancitum & cum dispendio juris hæreditarii interdictum, ne filiorum regis quisquam feminam diversæ, certè non pontificiæ religionis, sibi adsumat conjugem. Non nisi ex consilio atque consensu ordinum regni, matrimonio semet dare debet; quorum interest deliberare ac decernere, quæ usui ac utilitati communi conveniant, an verò disconveniant.

THES. XLIII.

IN magnis imperiis, præcipuè hæreditariis, ubi ad conciliandam majestati debitam reverentiam auctoritatemque, *præmortuorum regum*, viduis ad secunda vota transeundi potestas denegatur: in quantum damni genus hoc ipsum, puta *libertatis*, ad illos, qui libertatis civium dispensatores ipsi sunt, se extendat, apparet. (nn)

(nn) In imperio Romano Germanico, quamdiu Austriaca familia ibi obtinuit, ex antiqua observantia, non *AUGUSTAS*; neque in Gallia *REGINAS*, nisi rarissimo exemplo, ad secunda vota transiisse legimus. Habent personæ

sonæ illustres & principes jus & privilegium nubendi in omnibus gradibus divinitus non prohibitis, si quid inde publicum bonum sperari possit. Ast eodem fine, puta civitatis incremento, quæ privatorum suavitas esse solet, eandem in suo matrimonio femina principes sæpe quoque exuere necessum habent. *HEDVIGIS* formosissimæ Principis Poloniarum cum *JAGELLO* Lithuano nuptiæ, studiis & moribus non multum dispares illis, quas sub rubro *γὰρ ἀγῶν* Erasmus in colloquio perstringit, quàm amicitia affectu non omnia contrahantur principum matrimonia, sed inter personas ætate formâ & ingenio dissimillimas sæpe conciliari soleant, testes sunt luculentissimæ.

THES. XLIV.

Nostræ gentis lege regia, ne mediante principe femina hærede, regni ducatus ad externos potentes & plerumque turbas cientes dominos devolvantur, *eidem*, puta sexus femini regis stirpi, ne vel illa, suo aliove, quam civitatis consulto nubat, jam ante constitutum invenimus.

THES. XLV.

Immo in non paucis civitatibus conjugia cum exteris, non purpuratis & magnatibus solum, sed humilioris fortis civibus privatim, etiam prohibita, tum ne conditionem nubendi domesticæ mulieres amittant, tum ne exteris nu-

nubentes feminæ opulentiores, una cum amore patriæ possessiones regni in externos plane transfundant.

(mm) Apud Hebræos, si qui gentis illius presbyteri aut principes alienigenæ gentis affinitates ambirent, ecclesiæ & civitatis eminentiâ suâ eosdem mox deturbatos fuisse, ut ab exterorum admistione intaminatum genus essent, *Nehemias* in fine libri, testis est.

THES. XLVI.

Nostratum cum *Danis* aliquando vetita fuere matrimonia, & quidem tam severè, ut si quis *Sveonum* *Gothorum* aut *Fennonum* nostrorum cum iisdem conjugium inire præsumeret, idem dignitate sua civitatisque jure exturbaretur; imo possessiones & prædia, quæ pridem in ipsius ære fuissent, eadem ad cognatos aut fiscum imperii devolverentur omnia. (pp)

(pp) Vide decretum comitiale *Vadstenense* de a:o 1323. quod habetur in sylloge juris publici decretorum *Stiernmanniana*, Tom. I. pag. 34. a quâ sententia plane non deflectit *Joh. Magni* iudicium, *Hist. Svec.* p. m. 893.

THES. XLVII.

Si qua civitatis lege potestas non datur ulla divertendi a conjugē, qui sine spe resipiscentiæ, honestatem conjugii turpitudinis infamiâ nulla
non

non adspersit, servitute, qua vix indignior alia, premi inibi *libertatem*, quotquot veteri superstitione minus hodie sunt delibuti, doctores magis magisque consentiunt.

THES. XLVIII.

QUæ nuptias absolutè prohibet lex Romana inter *curatorem & pupillam*; etiam inter provincie cujusque *prefectum & loci ejusdem*, nobiliorem feminam: quantum malignitati eorum, qui ad potentatum injustè adspirant, obviam it, tantum eorum, qui sincerè affecti fuerint, judicium etiam, ne *liberè & naturæ suæ* convenienter agere queant, reprimit atque disturbat.

EMENDAND. pag. 5. lin. 2. & 3. pro *visuri sumus* lege videbit.

